פרי הארץ — בהעלותך

בפסוק והאספסוף אשר בקרבו התאוו תאוה וכו' בוכה למשפחותיו:

ופירש רש"י ז"ל על העריות וכו'. וענין שהקשה לדבר למה הרעות וכו' ואם ככה את עושה לי וכו' ואל אראה ברעתי. ודבריו שש מאות אלף רגלי וכו' ואתה אמרת וכו'.

והענין הוא על דרך אמרם ז"ל באבות בכל יום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת וכו', הנה ידוע ששים ריבוא נשמות ישראל, כמו כן אותיות התורה כידוע שאורייתא וקב"ה וישראל כולא חד, וישראל הן הן גופי התורה, וידוע באורייתא ברא קודשא בריך הוא עלמא שהן אותיות, ואין לך דבר בעולם בלתי אותיות המחיי' אותו שהם מאמרו של הקב"ה ואם האותיות הם בהעלם ואינם ניכרים, הנה האדם המדבר קודם שמדבר דבר מה הרי הדיבור והאותיות הם בכח ואינם ניכרים, כללא דמילתא שחיות כל דבר הם האותיות שבתוכו. ואם האדם חוטא ח"ו מכניס האותיות שהם החיות ברע ונותן כח ברע הגם שאינו נראה בעיני בשר האמת ידוע, ולכן נותן וידוי דברים באומרו חטאתי במרירות לב מחמת יראת ה' ושותף אהבת ה', הרי מוציא אותיות המחיה מן הרע ונשאר הרע בלתי חיות וממילא בטל.

והנה אם היה האדם זוכר ומשגיח בשעת לימוד התורה, איך הוא מדבר אותיות התורה שבהם נברא העולם והוא בעצמו היה מתדבק בדברי אותיותיו אל שרשו אותיות התורה שנתנה בזה העולם בקולות וברקים, למען תהיה יראת ה' על פניו לבלתי יחטא כמבואר בפ'. וממילא היה היראה והפחד נופל עליו ובקולות וברקים עליו יופיע שלא יחטא ח"ו, כי איך הוא האפשרות הענין לחטוא בהנה. וזהו ענין בת קול שיוצא וכו' הם אותיות התורה שבכל אדם הוא מזכיר ומכריז אותו בכל יום. ומי שאינו שומע בת קול דהיינו שאינו מכריז אוי לו מעלבונה של תורה שבתוכו וזהו כל מי שאינו עוסק בתורה פירוש שאינו רושם בתורה נקרא נזוף והוא ענין הנזיפה באדם שמשתנה פניו אזל סומקא וכו'.

אמרו רז"ל שכל נפשות ישראל עד משיח כולם עמדו בסיני וקבלו את התורה שהם האותיות אל שרשם המזכירים אותם אל דמי לכם. והנ ידוע כי משה היה הדעת של כל ישראל שהם ששים רבוא נשמות. והנה המן היה בזכות משה להחיות את ישראל בלחם מן השמים שהוא רוחני טעם לבד, כל מה שירצו לטעום, שהוא החיות לבד בלי שום גשם מפני שמשה היה פרוש מן האשה שהוא הגשמיות, כן היתה השפעת מזונו לכל ישראל, וזהו לא נתנה תורה כי אם לאוכלי המן, שהוא החיות שהם אותיות מה שאין כן באכילה גשמיות שהוא נרגן מפריד אלוף. כמו שהזהיר לאכול לב של בהמה מפני היות נפש בהמה תלוי בה. והנה ישראל שאכלו מן, פסקה זוהמתן ולא נתהוו ונתקשרו לשום תאוה ואהבה גשמיות בלתי לה' לבדו.

אבל האספסוף אשר לא מבני ישראל המה, הגם שנזדככו באכילת המן שלא להתאוות לשום דבר אעפ"כ התאוו תאוה, פירוש שהתאוו שיהיה להם אהבה גשמיית, כי לא מבני ישראל המה, ואי אפשר להם להיות כל חיותם מן הדעת, ולכן בקשו אוכל למו בשר, וזהו חינם בלא מצות.

גם בזה ניחא למשפחותיו על עסקי עריות. לכן הרע למשה מאד שהוא הדעת, וכל ששים רבוא נשמות היו דור דעה שהם ענפים שלא התקשרו כולם בנשמות ויכניסו הדעת שהם האותיות והחיות ברע ח"ו, וזהו ואל אראה ברעתי, וזהו שש מאות אלף רגלי העם, פי' שהם ששים רבוא שרשי ישראל התורה שהוא הדעת ואתה אמרת בשר אתן להם, ומה יהיה בסופה וזה הרגני נא הרוג וכו', כי הוא והן הכל א' ונחות דרגא קרוי מיתה והריגה, כמבואר בזוהר ע"כ יחננו דיעה והשכל אכי"ר.